

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121419026
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6121419026.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, XXX XX B. a 2/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, XXX XX B., o zaplatenie 39.403,17 eura s príslušenstvom, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch II. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

„I. Konanie v časti o zaplatenie 39 871,94 Eur zastavuje.

II. Vo zvyšnej časti žalobu zamieta.

III. Žalovaným spoločne a nerozdielne nepriznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.“

2. V odôvodnení súd prvej inštancie konštatoval, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že predchodca žalobcu (banka) úver zosplatnil k 06.11.2018, takže v zmysle zásad procesu zosplatnenia, tak splátka úveru, kvôli nezaplateniu ktorej sa stal celý dlh žalovaných zročnými ku dňu 06.11.2018, musela byť podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (ďalej ako len „OZ“) splatnou v mesiaci XX/XXXX (trojmesačné omeškanie) a teda pri zmluvne dojednanej splatnosti splátok vždy k 30. dňu v kalendárnom mesiaci v zmysle dodatku k úverovej zmluve z 05.01.2015, to bola konkrétne splátka splatná 30.06.2018, takže k jej trojmesačnému omeškaniu po lehote jej splatnosti došlo 30.09.2018 [t.j. k 30.07.2018 - to bol prvý mesiac omeškania odo dňa jej splatnosti; k 30.08.2018 - to bol druhý mesiac omeškania odo dňa jej splatnosti a k 30.09.2018 - to bol tretí mesiac omeškania odo dňa jej splatnosti], po ktorom omeškaní muselo nasledovať ešte zákonné upozornenie žalovaných pôvodným veriteľom na ním zamýšľané využitie inštitútu zosplatnenia v lehote nie kratšej ako 15 dní pred zosplatnením, t.j. v prípade bez zohľadnenia lehoty potrebnej na doručenie tohto upozornenia žalovaným, by tak lehota procesu zosplatnenia uplynula najskôr 15.10.2018 (t.j. 30.09.2018 + 15 dní), po uplynutí minimálne ktorej už pôvodný veriteľ mohol úver zosplatniť a ten aj zosplatnil k 06.11.2018. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že zákonite splátkou úveru, kvôli nezaplateniu ktorej sa podľa ust. § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ stal dlh žalovaných zročným k 06.11.2018, bola nepochybne splátka splatná 30.06.2018 a keďže podľa ust. § 101 OZ v spojení s cit. znením druhej vety § 103 OZ začína

trojročná premlčacia doba plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej sa stal zročným celý dlh, tak potom trojročná premlčacia lehota na uplatnenie si žalovaného nároku od 30.06.2018 uplynula najneskôr 30.06.2021, avšak keďže žaloba bola žalobcom podaná až 08.07.2021, t.j. po premlčaní žalobou uplatneného nároku, okresný súd žalobu zamietol pre premlčanie ňou uplatneného nároku.

3. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V konaní pomerne úspešnejší žalovaní mali voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania, avšak keďže im v konaní žiadne trovy nevznikli (k žalobe sa nevyjadrili, v konaní neboli zastúpení advokátom a pojednávania sa nezúčastnili), súd prvej inštancie im túto náhradu nepriznal.

4. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Žalobca v odvolaní poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných právnych veciach v otázke počítania premlčacej doby pri aplikácii § 53 ods. 9, § 565 OZ (7Cdo/268/2020, 4Cdo/132/2021, 5Cdo/224/2021), z ktorých je podľa názoru žalobcu evidentný právny záver, podľa ktorého začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je evidentné, že súd stanovil splátku, pre kt. jediná mohol v rozhodnom čase vyhlásenia splatnosti (06.11.2018) veriteľ úver zosplatiť, na splátku splatnú dňa 30.06.2018. Tento právny záver súdu považoval žalobca za správny a preskúmateľný. Nesprávny právny záver však súd prvej inštancie zaujal vo vzťahu k počítaniu premlčacej doby, ktorá nezačala plynúť 30.06.2018, ale až dňa 01.10.2018, nakoľko (s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu SR vyššie citovanú), bolo potrebné k dátumu splátky 30.06.2018 pripočítať 3 mesiace + deň nasledujúci (t. j. 30.09.2018 + 1 = 01.10.2018). Od tohto momentu (01.10.2018) začala pre splátku splatnú dňa 30.06.2018 plynúť premlčacia doba, nakoľko až od tohto momentu mohol žalobca uplatniť svoje právo na súde. Podľa názoru žalobcu súd evidentne pochybil pri výklade príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, čím sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia v otázke, od ktorého momentu je potrebné počítat premlčaciu lehotu a zároveň dospel k nesprávnemu záveru ohľadom údajného premlčania žalobou uplatneného nároku. Nárok žalobcu nie je premlčaný, nakoľko premlčacia doba mohla začať plynúť až dňa 01.10.2018, neuplynula by skôr ako k 01.10.2021, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 08.07.2021, t. j. včas.

Za druhý, nemenej dôležitý dôvodom pre okamžitú revíziu napadnutého rozsudku v napadnutej časti považoval žalobca neaplikáciu platnej právnej úpravy zo strany súdu – a to zákona č. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, konkrétne ust. § 1 písm. a, b. Podľa zákona č. 62/2020 Z. z. v období od 25.03.2020 do 30.04.2020 lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva neplynuli, t. j. premlčacia doba v rozhodnom období neplynula spolu 36 dní. To znamená, že aj ak by začatie plynutia premlčacej doby začalo dňom 30.06.2018 a malo uplynúť 30.06.2021 tak, ako to (nesprávne) uviedol súd, potom bolo nevyhnutné pripočítať do tejto doby aj tzv. neplynutie premlčacej doby spolu 36 dní, t. j. splátka by sa nepremlčala skôr, ako k dátumu 05.07.2021 (30.06.2021 + 36 dní), žaloba však bola podaná na súde dňa 08.07.2021, t. j. opätovne včas, aj ak by sa neprihliadalo na rozhodovaciu prax najvyššej súdnej autority vo vzťahu k tomu, ako sa má správne premlčacia doba vo veciach vyhlásenia splatnosti spotrebiteľského úveru počítat. V žiadnom prípade preto nedošlo k premlčaniu práva žalobcu.

Nad rámec vyššie uvedeného žalobca uviedol, že v konaní nebolo sporné (a súd to aj v odôvodnení uvádza), že pohľadávka žalobcu bola zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti. Počas konania došlo k vydraženiu predmetnej nehnuteľnosti, v reakcii na čo žalobca zobral žalobu podaním zo dňa 27.02.2023 späť v rozsahu 39.871,94 eura, kde aj konkrétne uviedol, že dňa 26.07.2021 došlo k úspešnému vykonaniu záložného práva. Považoval za evidentné, že od 03.03.2021 žalobca (o to viac postupca, keďže ten začal uplatňovať výkon záložného práva ešte 04.01.2019) konal vo veci uplatňovania práva formou dobrovoľnej dražby a k vydraženiu predmetu záložného práva došlo dňa 26.07.2021. V prípade, ak ide o mimosúdny výkon záložného práva, je potrebné analogicky aplikovať ustanovenie týkajúce sa premlčania, resp. spočívania (pretrhnutia) plynutia premlčania uplatnením práva, pričom prvým úkonom ekvivalentným podaniu na súde vo forme žaloby je v každom prípade (bez

ohľadu na spôsob výkonu) oznámenie o začatí výkonu záložného práva (zo dňa 03.03.2021). V tejto súvislosti žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/220/2018 z 31.05.2021. Zároveň, pokiaľ ide o tretí výrok napadnutého rozsudku, žalobca ho napadol ako celok (teda nie len nadväzne vo vzťahu k výroku II.) aj s ohľadom na výrok I. (o zastavení konania), nakoľko je evidentné, že k zastaveniu konania v časti o zaplatenie 39.871,94 eura došlo z dôvodu úspešnej dražby. Celkom jednoznačne procesné zavinenie za zastavenie konania v tejto časti viazne na žalovaných, nakoľko premenou predmetu zálohu na peniaze došlo k úhrade dlžnej sumy v tejto časti. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však vôbec nie je zrejmé, z akého dôvodu súd prvej inštancia ani len nespomenul predmetnú skutočnosť a žalovaným (naopak) voči žalobcovi nepriznal trovy, aj to len z dôvodu, že im žiadne nevznikli. Po správnosti bol však žalobca úspešný v prevažujúcej časti 39.871,94 eura, čo z uplatnenej pohľadávky 52.382,07 eura predstavuje procesný úspech v rozsahu 76,12 %. Žalovaní boli úspešní vo zvyšnej časti (12.510,13 eura) v rozsahu 23,88 % (100 – 76,12). Čistý pomer úspechu žalobcu voči žalovaným predstavoval 52,24 % (76,12 – 23,88), preto je právny záver súdu o tom, že súd žalovaným voči žalobcovi trovy nepriznáva (keď po správnosti mal priznať žalobcovi voči žalovaným) absolútne nesprávny a nepreskúmateľný.

Na základe vyššie uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok v zmysle ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 12.510,13 eura, pričom odvolací súd priznáva žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov.

5. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaní v 1.a 2. rade uviedli, že nesúhlasia s rozhodnutím o zaplatení súdnych trov, ktoré vznikli na základe žaloby žalobcu. Žalobcovi bola zaplatená suma za nehnuteľnosť, ktorú oni vyčíslili.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozsudok v napadnutom rozsahu je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. (zamietnutie žaloby vo zvyšku) a v závislom výroku III. (náhrada trov konania).

8. Odvolateľ odvolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie v otázke premlčania nároku žalobcu.

9. V predmetnom prípade sa žalobca ako veriteľ domáha od žalovaných ako spotrebiteľov zaplatenia dlžnej (žalovanej) sumy z titulu nevráteného poskytnutého spotrebiteľského úveru. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby majúcej za to, že žalobca sa svojho práva domáha po uplynutí premlčacej doby, ktorej začiatok plynutia súd prvej inštancie odvíjal odo dňa zročnosti tej splátky, pre ktorú došlo k zosplateniu celého spotrebiteľského úveru a od ktorej splatnosti uplynuli tri mesiace, t.j. od splátky splatnej dňa 30.06.2018.

10. Súd prvej inštancie počítal v zmysle ust. § 101 OZ v spojení s § 103 druhá veta OZ začiatok plynutia trojročnej premlčacej doby odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej sa stal zročným celý dlh a dospel k záveru o uplynutí trojročnej premlčacej lehoty na uplatnenie si žalovaného nároku o najneskôr ku dňu 30.06.2021. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca podal žalobu až 08.07.2021, t.j. po premlčaní žalobou uplatneného nároku, súd prvej inštancie žalobu zamietol pre premlčanie nim uplatneného nároku.

11. Uvedená právna otázka sa stala predmetom rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020, ktoré bolo zverejnené v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR 3/2023 pod č. 29, uznesenie z 28. marca 2023, sp. zn. 1Cdo/53/2021, uznesenie z 26. januára 2023, sp. zn. 4Cdo/201/2022), pričom z jej posúdenia najvyšším súdom je potrebné vychádzať.

12. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 5Cdo/224/2021 zo dňa 30.11.2022, a bodoch 27. a 28. odôvodnenia uviedol: „Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich

sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvára, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd poprvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).“

13. V kontexte uvedeného odvolací súd konštatuje, že nie je možné považovať z správny právny názor súdu prvej inštancie, že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplateného dlhu plyní od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Odvolaním napadnuté rozhodnutie tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

14. Rovnako tak bola dôvodnou námietka žalobcu, že z odôvodnenia rozsudku nie je vôbec zrejmé, či súd prvej inštancie aplikoval zákon č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorý ovplyvňuje plynutie premlčacej doby v prejednávanej veci a z týchto dôvodov je rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti i nepreskúmateľný.

15. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nemal inú možnosť, ako rozsudok súdu prvej inštancie napadnutej zamietajúcom výroku II, ako i v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania, podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - opätovne sa vysporiadať s premlčaním žalobou uplatneného nároku v priebehu prvoinštančného konania rešpektujúc pritom ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ako aj spomínaný zákon č. 62/2020 Z.z. a v nadväznosti na to v prípade jeho nepremlčania opätovne posúdiť žalobcom nárok vo zvyšku žalovanej sumy pozostávajúci z príslušenstva pohľadávky tak, aby bol v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj v súlade s dobrými mravmi s prihliadnutím na najnovšiu judikatúru Najvyššieho súdu SR a Súdneho dvora EÚ. Následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodni.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).